

פעילות מס' 3 << שנה טובה לירוקים *

מבוא

הפעילות שלפניכם פונה בקריאה לבני הנוער להיות ערניים למתרחש סביבם ולקחת חלק פעיל ביוזמות לשמירה על איכות הסביבה הקרובה והרחוקה. בפעילות זו מוזמנים בני הנוער ללמוד מבחר סוגיות סביבתיות אקטואליות ולדון בהן. בהמשך נבחן מספר אירועים וניתן את הדעת למורכבותם, נכיר את הגורמים המעורבים בהם ואת החקיקה הרלוונטית ונעמוד על הדרכים לפתרון הבעיות השונות. מומלץ לקיים את כל שלבי הפעילות. עם זאת, הפעילות היא מודולרית ואפשר לקיים אותה בדרכים שונות על פי שיקול דעתו של המנחה. למשל: שלבים א' ב' או שלבים א' ג' ד' וב'.

מטרות:

1. לעורר את מודעות בני הנוער לסכנות המאיימות על קיום החיים בעולם, אם לא ינקטו פעולות משמעותיות למניעתן.
2. להביא למודעות המשתתפים כי גם לחיי היום יום ברמה האישית והציבורית יש השלכות שעלולות לפגוע בעתיד האדם, החי והצומח בעולם.
3. לעמוד על ההישגים של גופים ממלכתיים ואזרחיים הפועלים למען שמירת הסביבה.
4. לעודד את בני הנוער לקחת אחריות אישית ולפעול כמיטב יכולתם, במעגלי ההשתייכות השונים, למען שיפור פני הסביבה הקרובה.

משך הפעילות: 60 – 90 דקות

עזרים:

ציילומי קטעי מקורות, כרטיסי משימה קבוצתית, כלי כתיבה, ניירות.

מהלך הפעילות

שלב א' << במליאה

בשנת 2006 יצא לאור הספר "אמת מטרידה" מאת אל גור, סגן נשיא ארה"ב לשעבר, ועל פי הספר אף הופק סרט תיעודי המעורר הדים בכל רחבי העולם. לדבריו, העולם יושב על פצצה מתקתקת ובעוד עשר שנים עלול להתחולל אסון אקולוגי. הסרט מציג את תופעת התחממות כדור הארץ וממחיש את האיום הנשקף לנו כתוצאה מכך: המסת הקרחונים עלולה להביא להעלאת מפלס מי הים, להצפת אזורי חוף, להפיכת מאות מיליוני אנשים לפליטים ולהתפרצות מגיפות המוניות. הסרט מסתיים בקריאתו של אל גור לפעולה משותפת מיידית:

*צד קטן של כל אחד מאיתנו בשלגרת היומיום יוביל, לדבריו, לעוצמת הסכנה המאיימת
אל קיום החיים בצולאם.*

* מתוך "על סדר היום", גיליון 62, שבט תשס"ז, ינואר 2007, מינהל חברה ונוער.

שאלות לדין:

1. מהי, לדעתכם, משמעות כותרת הספר והסרט?
2. מה, לדעתכם, מבקש אל גור להשיג באמצעות הספר והסרט שנעשה בעקבותיו? (לחנך, לעורר מודעות, לגייס תמיכה)
3. אל גור פועל זה שנים רבות בנושא שמירת כדור הארץ, מתעד ואוסף מידע רב בנושא. האם העובדה שאישיות מפורסמת, כמו אל גור, התגיסה למאבק למען הסביבה תורמת לקידום הנושא? ואם כן, מדוע? איך?
4. באילו דרכים אל גור בוחר להשתמש?
5. מה חשיבותו של המסר החותם את הספר והסרט?

למנחה: חשוב להביא את המשתתפים לתובנה כי להתנהגות האישית של כל אחד מאיתנו יש השפעה מצטברת על מצב האנושות ועל קיום החי והצומח בעולם.

שלב ב' « במליאה

מתגייסים למאבק הסביבה

המנחה יבקש מהמשתתפים לציין 5-10 פעולות שהם או האנשים הקרובים אליהם עושים מדי יום במטרה להגן על הסביבה (בבית, בבית הספר, בחצר, ברחוב, במתנ"ס, בטיול). אפשר להציע למשתתפים לקיים תחרות בין קבוצות. הקבוצה שתציין יותר פעולות – היא הזוכה!

לדוגמה: מכבים את האור ביציאה מהחדר, כותבים ומציירים על שני צדי הדף, קונים באופן מושכל, מצמצמים את השימוש בשקיות ניילון ובכלים חד פעמיים, סוגרים את המים במקלחת בזמן שמסתבנים / מצחצחים שיניים / מתגלחים, מתקינים חסכמים בשירותים, תולים את הכביסה ומצמצמים את השימוש במיבישים, נמנעים מהשלכת פסולת ברשות הציבור, אוספים את שירי האוכל בפיקניק, רוכבים על אופניים והולכים יותר ברגל, מקפידים על מיחזור מיכלי משקה, ניירות והשלכת סוללות למיכל מתאים.

“אמת מטרידה”, סרטו המדובר של אל גור, סגן נשיא ארה"ב לשעבר, מסתיים בקריאה: צעד קטן של כל אחד מאיתנו בשגרת היומיום יוביל לעצירת הסכנה המאיימת על קיום החיים בעולם.

- מהם הצעדים שכל אחד מאיתנו יכול לעשות בסביבתו הקרובה?
לקראת יציאה לפעילות מומלץ להנחות את המשתתפים לערוך סקר בסביבתם לאיתור מוקדים הגורמים לפגיעה או מקומות שיש לפעול להגנתם.

לדוגמה:

- סקר על הפרדת פסולת /או מצב הניקיון בבית הספר (שירי אוכל, נייר, מיכלים למשקאות, סוללות משומשות, שקיות ניילון, אריזות מזון).
- להכיר מקרוב בעלי תפקידים הקשורים לנושא הגנת הסביבה, לפיתוח היישוב ולבנייתו.

הצעות לפעולה:

- פעילות התנדבותית בארגונים ירוקים, מינוי נציגים ממועצת התלמידים הבית ספרית /או מהמועצה היישובית כאחראים לנושא איכות הסביבה בבית הספר, בקהילה, והפעלת פרויקטים סביבתיים, יצירת תקנון בית ספרי שיגדיר דפוסי התנהגות "ירוקים" בבית הספר, ברחוב, בשכונה, ביישוב.

- הקמת אתר אינטרנט בית ספרי ו/או יישובי שייתן ביטוי לפעילות בני הנוער ויפרסם אותה.
- יצירת עיתון קיר בית ספרי שידווח על הפעילות השוטפת ויעודד תלמידים ליוזמות נוספות.
- תחרות בין כיתתית על הצעת דרכים לצמצום צריכת אנרגיה בבית, בבית הספר, ביישוב.
- תחרות על הצעות לצמצום השימוש בחומרים שאינם מתכלים (שקיות ניילון, כלים חד פעמיים, בקבוקי שתייה ועוד).
- סימון מסלולי אופניים.
- הקמת מרכז מיחזור קטן בבית הספר, במתנ"ס, במועדון התנועה.
- עריכת קמפיין פרסומי שכותרתו: לפעול לוקלי – לחשוב גלובלי. הקמפיין יתנהל תוך שימוש בחומרים ממוחזרים ועזרים שאינם פוגעים בסביבה.

שלב ג' << קבוצתי

למנחה:

בחלק זה נדון בשלושה היבטים הנוגעים לשמירת הסביבה: שמירת החופים מפני פיתוח ובינוי, הפחתת פסולת והגנה על הטבע ושטחים פתוחים. בכל אחד מכרטיסי המשימה מובאים שני אירועים: האחד הסתיים לאחרונה בפתרון המקובל על הגורמים המעורבים בו, והשני מצוי עדיין בתהליך למציאת פתרון.

מומלץ להביא דוגמאות מן העיתונות ומחיי היום-יום בנושאים נוספים, כגון: התחממות כדור הארץ, גשם חומצי, זיהום נחלים, מפגעי רעש, פגיעה בשטחים פתוחים ובבעלי חיים ועוד. המשתתפים יתחלקו לקבוצות. כל קבוצה תקבל כרטיס משימה ותפעל על פי ההנחיות שבכרטיס. ניתן לחלק אותו כרטיס למספר קבוצות.

1 כרטיס משימה קבוצתית מס' שעון החול הולך ואוזל

א. "החוף הוא יהלום", ציינה בשמחה לי קורזיץ, לשעבר אלופת העולם בגלישה. בכך סיכמה את הצלחת מטה המאבק להצלת חוף בת גלים בחיפה מבניית המרינה באזור. למאבק היו שותפים תושבי השכונה, גופים סביבתיים וחברתיים ובראשם: החברה להגנת הטבע, ארגוני גולשים, מגמה ירוקה, אדם, טבע ודין, משיטי יאכטות ועוד רבים. לדעתם, הקמת המרינה היתה מביאה לייבוש הים, הרס חוף הגולשים והפיכת האזור לפרויקט נדל"ני על חשבון אוצרות טבע ייחודיים, כדוגמת הריף הטבעי, שבו שוכנים בעלי חיים נדירים. הנושא הובא לדיון בפני ועדה מטעם המועצה הארצית לתכנון ובנייה, והיא קבעה כי ניתן יהיה למקם את המרינה רק בתחום שבין הנמל המערבי של חיפה לבין בניין "הקזינו" במזרח טיילת בת גלים. המיקום ייקבע במטרה למזער את הפגיעה בסביבה מול תרומת בניית המרינה לפיתוח העירוני ולקידום התיירות.

ב. בחופי הרצליה מתנהל מאבק לשימור החופים כנגד פיתוח נדל"ני מואץ. המרינה שנבנתה לפני כעשר שנים ושוברי הגלים מצפון לה, גרמו לחסימה של הסעת החול, שהוא המנגנון הטבעי הקיים בחופי ישראל, המונע פגיעה בחופים. קיים ויכוח על הפתרונות שיש לנקוט: הארגונים הירוקים מצדדים בגישה הנקראת: "פתרון רך" – שעיקרה הרחבה של החופים על ידי העברת חול ממקומות אחרים. הארגונים הירוקים טוענים כי יזמי המרינה, שהרוויחו מיליוני דולרים מקרקעות שיובשו מן הים, אינם דואגים להעברת גרגיר חול אחד לשיקום החוף בו פגעו. הידרדרות במצב החוף בעשר השנים האחרונות מאז בניית המרינה ומאבקם של הארגונים הירוקים מעוררים את עיריית הרצליה להכין תוכנית לשיקום החופים שנפגעו מבניית המרינה ולדאוג להעברת כמות עצומה של חול (בין 40,000 ל-80,000 קוב) לחופי סידנא עלי ואפולוניה.

החוק לשמירת הסביבה החופית

החוק נכנס לתוקפו באוגוסט 2004 לאחר הליך חקיקה שנמשך חמש שנים. חשיבותו הגדולה של החוק היא בכך שבאמצעותו ניתן יהיה למנוע ניסיונות השתלטות ופגיעה מצד יזמי נדל"ן ופולשים אחרים. סיור לאורך חופי הארץ מוכיח עד כמה החוק הכרחי: אורך חופי ישראל כיום הוא 197 ק"מ ומתוכם רק 148 ק"מ פתוחים לציבור הרחב. כל שאר החוף תפוס על ידי מחנות צה"ל ומתקני תשתית. כבר כיום קיים תכנון למספר רב של פרויקטים שעלולים לצמצם את אורך החוף הפתוח ל-48 ק"מ בלבד.

משמעות החוק היא כי לכל אזרח מוקנית זכות מעבר וגישה חופשית לחוף ולים, פרט למקרים חריגים שנקבעו בחוק; רצועה של 300 מטר מקו המים מוגנת מכל בנייה, פגיעה סביבתית ופיתוח בלתי מבוקר; חוקי הבנייה וחוקי העזר העירוניים יוכפפו למסגרת החוק החדש; לרשות המקומית זכות לגבות דמי כניסה לקטעי חוף בתחום שיפוטה רק אם היא מספקת שירותים; תוכניות בנייה לא מאושרות יידרשו לעבור הליכי בדיקה חדשים בפני ועדה שהוקמה כדי לוודא שהחוק יישמר לטובת הדורות הבאים וערעורים יידונו במועצה הארצית.

עמותת "אדם, טבע ודין" הייתה בין הפעילות המרכזיות בחקיקת החוק בכנסת, יחד עם החברה להגנת הטבע ובתמיכתה של השרה לאיכות הסביבה באותה עת.

שאלות לדין:

1. האם אתם מכירים חופים שנפגעו ממפגעים סביבתיים? ציינו אילו.
2. מי הם הגורמים בעלי העניין בכל אחד מהמקרים שתוארו בכרטיס המשימה הקבוצתית?
3. האם הפתרון שנמצא לבעיית המרינה בחיפה הוא "מוצלח"? בעיני מי? נמקו.
4. לבניית המרינה בהרצליה יש השלכות על תחומי חיים שונים. ציינו מחירים ורווחים מיידיים ועתידיים.
5. מי, לדעתכם, אחראי לשמירת החופים? מי יכול לסייע בכך?
6. על פי הנתונים שקראתם, מה חשיבות פעולתה של המועצה לשמירת החופים?

2 כרטיס משימה קבוצתית מס' זבל מי שמלכלך

קראו את הקטע הבא והתייחסו לשאלות המצורפות:

א. בצפון הארץ פועלת עמותת לינק למען איכות הסביבה במטרה להניע תושבים יהודים וערבים לדאוג ולשמור על הסביבה. פעילי העמותה מקדמים תוכנית לטיפול בפסולת על ידי הפחתת כמויות הפסולת המועברות להטמנה, הפחתה במקור, שימוש חוזר ומיחזור. פעילותם נעשית בקרב רשויות מקומיות ובעלי עסקים בגליל.

בשנת תשס"ז, לדוגמה, שמו הפעילים דגש על תחום המוסכים. לפעילות היו שותפים שונים: חברה העוסקת במתן שירותים מתקדמים בתחום איכות הסביבה וכן נציגים מכל היישובים באזור. הפעילים יצאו לסיור במוסכים ולאחר מכן דאגו בעזרת קבלנים לאיסוף השמן המשמש ולמיחזור מסנני שמן ועוד.

בעקבות פעילותם חלה עלייה משמעותית במודעות הסביבתית, והיא מתבטאת בגידול דרמטי במספר המוסכים הממחזרים. בסקר שכלל 31 מוסכים התקבלו תוצאות שלפיהן מצב מיחזור השמן עלה ב-55%, מיחזור המסננים עלה ב-73% ועוד. הפרויקט כולל ליווי לשמירת קשר רציף ולמציאת פתרונות לבעיות נוספות.

ב. ניתן לראות בכל רחבי אזור הצפון מצבורים בלתי חוקיים של פסולת ואשפה מסוגים שונים (מטמנות פיראטיות). הבעיות מתחילות כבר בשלב איסוף האשפה, ונמשכות דרך ריכוזה והעברתה לאתרי סילוק מאושרים. המזבלות הבלתי חוקיות מייצרות מפגעים רבים: מפגעי ריח, זיהום אוויר חמור הנובע משריפה בלתי מבוקרת של פסולת מסוגים שונים, חלחול למי תהום, מפגעים נופיים ואסתטיים, פגיעה בשטחים פתוחים ומוקד להפצת מחלות. המזבלות מספקות מזון לבעלי חיים שונים, כגון: תנים, זאבים, עורבים, מכרסמים ואחרים, שהתרבותם מהווה בעיה אקולוגית ובריאותית.

לאחרונה הגישו תושבי מספר יישובים באזור עתירה לבג"ץ נגד משרד הבריאות, המשרד להגנת הסביבה, משרד הפנים והרשויות המקומיות. הם עתרו נגד אתר פסולת לא חוקי המצוי באזור, בטענה שכמות הזבל המצטברת בו כה גדולה ששריפתו אינה פוסקת 24 שעות ביממה. כתוצאה מהשריפה

הבלתי פוסקת נוצרו רעלנים כמו דיוקסין, והם נספגו בשטחי המטעים הגדולים של עצי הזית שמהם מופקים מאות טונות של שמן זית. התושבים עדיין ממתינים לפתרון הבעיה.

עיקרי חוק שמירת הניקיון (תשמ"ד, 1984)

החוק אוסר על גרימת לכלוך והשלכת פסולת מכל סוג שהוא, כולל פסולת בניין וגרוטאות רכב ומטיל אחריות על השלכת פסולת וגרוטאות על בעלי בתים ובעלי כלי רכב. כמו כן מחייב החוק לציין על מיכלים חד פעמיים למשקאות את האיסור להשליך פסולת. החוק קובע שיש להקים קרן לשמירת הניקיון שתעודד פעולות חינוך, הסברה ופיקוח על ביצוע החוק ואכיפתו. אכן, הוקמה קרן כזאת והיא ממומנת ממס מיוחד שמוטל על יצרנים ויבואנים של מיכלים למשקאות, מקנסות שמוטלים על מזהמים, מתקציב המדינה ומתרומות. החוק מסמיך את שר המשטרה למנות מפקחים לאכיפתו וכן את השר לאיכות הסביבה ואת ראשי הרשויות המקומיות למנות מקרב הציבור "נאמני ניקיון", אשר יהיו רשאים לדרוש ממשליכי פסולת, שעברו עבירה לנגד עיניהם, להזהרות, והם יוכלו להגיש דו"ח על ביצוע העבירה לשם הגשת תביעה. על מפירי החוק יוטלו עונשים בהתאם לאופי העבירה. חשוב לציין כי בשנת 1992 נחקק חוק למניעת מפגעים סביבתיים (כעקבות תביעות אזרחיות), הבא להוסיף על חוק שמירת הניקיון ולתת מענה למפגעים ונזקים סביבתיים נוספים, כגון: זיהום אוויר, רעש, ריח, זיהום מי ים, זיהום על ידי פסולת, חומרים מסוכנים וקרינה. בית המשפט רשאי להוציא צו המורה למי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי, להימנע מהמעשה או להפסיק אותו ולעשות ככל הדרוש כדי למנוע את הישנותו.

שאלות לדין:

1. האם אתם מכירים באזור מגוריכם מפגעים סביבתיים כגון אלה שתוארו לעיל? ציינו מהם.
2. מי הם הגורמים בעלי העניין בכל אחד מהמקרים שתוארו בכרטיס?
3. ממה נובעת הצלחת פעילותה של עמותת לינק?
4. לעליית רמת החיים ולהתפתחות הטכנולוגיה יש השלכות על איכות הסביבה. בחנו את המחירים והרווחים והביאו דוגמאות.
5. מדוע חשוב לעדכן את החוקים ולהתאימם למציאות המשתנה ולצרכים החדשים בנושא הגנת הסביבה?

קרטיס משימה 3 קבוצתית מס' מי ישמור על השמורה

קראו את הקטע הבא והתייחסו לשאלות המצורפות:

א. במשך שנים ארוכות ניטש מאבק בין ארגונים סביבתיים ואחרים לבין בעלי קרקעות, המבקשים לבנות בתי מגורים בגבעות הכורכר בנס ציונה. בית המשפט המחוזי בתל-אביב הסתמך על המלצות ועדות התכנון האזוריות והוועדה הארצית משנת 1982, ומנע את הבנייה בשטחים בהם צומחים פרחי אירוס הארגמן הנדירים הנמצאים בסכנת הכחדה. מדי שנה פוקדים אלפי אנשים מרחבי הארץ את גבעות הכורכר. הפסיקה מציינת כי בעלי האדמות הפרטיות בתחום גבעות הכורכר לא יקבלו זכויות בנייה במקום, וזאת בהתחשב בתוכניות המחוזיות והארציות, הכופות התחשבות בערכי נוף שונים ומתן דעת לשמירת רצף השטחים הפתוחים. פסק דין זה מהווה ציון דרך בהגנה על ערכי הטבע והסביבה.

אירוס הארגמן. פרח מרהיב ומושך (כאדיבות החברה להגנת הטבע)

תושבי נס ציונה שהקימו את "פורום גבעות הכורכר" והחברה להגנת הטבע הם שניהלו בשנים האחרונות את המאבק העיקש והמתמשך בבעלי האדמות שביקשו לבנות במקום.

ב. לפני שנים אחדות החלו בבניית גדר ההפרדה במדבר יהודה. על פי התוכנית, הגדר והתשתיות הנלוות אליה – חומות, סוללות עפר ודרכים – יחצו את יחידת הנוף של המדבר וינתקו את אזור המצוקים מרמת המדבר. הזרימה העילית והתת-קרקעית של מי הגשמים תיפגע באופן חמור. הגדר תיצור נתק בתוך אוכלוסיית בעלי החיים, ובראשם היעלים שמדבר יהודה הוא מקום מחייתם העיקרי. מדבר יהודה הוא האזור היחיד בישראל ובמזרח התיכון כולו בו נמצאים כל המרכיבים האופייניים למערכת מדברית טבעית, מרמת הצומח הירוד ועד טורפי העל.

הארגונים הירוקים אינם חולקים על הצורך בהקמת גדר כצורך ביטחוני חיוני במטרה למנוע פיגועים והברחות (סמים, נשק ועוד), אך בשל מיקומה סמוך לקו הירוק, נשאלת השאלה עד כמה הקמתה דווקא במקום זה היא הכרחית ואם היא מצדיקה את המחיר הכבד שישלם המדבר. במהלך ההיסטוריה, מציינים אנשי החברה להגנת הטבע, הגנו על ביטחון האזור באמצעות מערכת מצודות לאורך נתיב שאיפשר את המשך קיומו של מדבר יהודה כמערכת אקולוגית שלמה. דווקא מדינת ישראל, המצוידת באמצעים אלקטרוניים וטכנולוגיים יעילים, בוחרת לבצע עבודות בהיקפים נרחבים ובאמצעים הרסניים לגבי הנוף והמערכת המדברית.

המאבק הציבורי שמנהלים הגופים הירוקים נמצא בתהליך של בדיקה על ידי גורמים שונים.

חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (התשנ"ח-1, 1998)

החוק קובע שיש להקים רשות מרכזית שתפקידה הם: לטפל בכל ענייני שמורות הטבע והגנים הלאומיים ולקדם את ענייניהם, להגן על ערכי הטבע והמורשת, לפקח על שמירתם ולטפח אותם, ובכלל זה: לאתר שטחים ואתרים לצורך הקמת שמורות טבע וגנים לאומיים; להקים, לנהל, להחזיק, להפעיל ולטפח שמורות טבע וגנים לאומיים; לשמר ולשקם ערכי טבע ומורשת בשמורות טבע ובגנים לאומיים ומחוצה להם; ליזום, לקיים ולעודד פעולות חינוך, הסברה והדרכה בתחומי שמירת הטבע וערכי הטבע והמורשת ועוד. כמו כן מגדיר החוק את סמכויות הרשות:

הרשות רשאית לעשות פעולות לשימור ולשיקום ערכי טבע, נוף ומורשת וכן אתרים לאומיים; פעולות פיתוח וטיפוח, הסדרת דרכים, הקמת מבנים ומיתקנים, ניהולם, הסדרתם והפעלתם; ובלבד שפעולות אלו ייעשו לאחר קיום הליכי בדיקה מקצועית של השפעות סביבתיות ולאחר שימוע הציבור, הכל באופן שיקבע השר, בהמלצת ועדת המשנה המקצועית-מדעית.

הרשות תגיש לשר, אחת לשנה, דין וחשבון על פעולותיה, וכן חייבת היא למסור לו, או למי שהוא הסמך, מידע על פעולותיה, כל אימת שתידרש לעשות כן.

שאלות לדין:

1. האם אתם מכירים בסביבתכם אתרים שנפגעו מהזנחה או מפעולות פיתוח תשתיות ובנייה? ציינו מהם.
2. מיהם הגורמים בעלי העניין בכל אחד מהמקרים ומהם האינטרסים שלהם?
3. המאבק על גבעות הכורכר בנס ציונה הסתיים בהצלחת הגופים הירוקים – מהם המחירים והרווחים של המאבק?
4. האם תמיד יש לתת עדיפות לגורמי הטבע והסביבה? נמקו.
5. באילו מקרים יש להעדיף שיקולים אחרים, כגון: שיקולים ביטחוניים, פיתוח תשתיות, בנייה למגורים, תעשייה?

שלב ד' << במליאה

נציגי הקבוצות יציגו את הסוגיות שבהן עסקו, יביאו בפני המליאה את סיפורי ההצלחות ואת המאבקים שבדרך. כמו כן יציגו את החוקים הרלוונטיים לכל נושא.

מבחר שאלות לדין:

1. ב- 25.6.06 התקבלה בממשלה החלטה בדבר שינוי שמו של המשרד לאיכות הסביבה למשרד להגנת הסביבה. מהן, לדעתכם, הסיבות לשינוי זה? מה משמעותו? (התמקדות בפעילות למען הגנת הסביבה הנמצאת בסכנה הולכת וגוברת)
2. בסכמה את הפעילות בשנת 2006 אמרה נציגת הארגונים הירוקים כי שנה זו היתה טובה לירוקים, והסבירה כי פעילות אזרחית למען הגנת הסביבה תישא פרי בתנאי שמתקיים שיתוף פעולה בין ארגונים ירוקים, ארגונים עסקיים וזרועות הממשל, וכולם יפעלו יחד – מה דעתכם על אמירה זו?
3. אחד מהפעילים למען שמירת הסביבה טוען כי "רוב הניצחונות במאבקים הם ניצחונות בקרב אך לא במלחמה. את המלחמה על הסביבה צריך לנהל למעלה, בקרב מקבלי ההחלטות, במטרה להשפיע על מהלכים של קובעי מדיניות. נגמרו הימים שבהם האהבה לטבע היוותה קריטריון לקבלת החלטות". – אם כן, כיצד יש לנהל את המאבקים כיום?
4. רבים מפעילי הסביבה מתרפקים על הצלחת קמפיין פרחי הבר, שהתנהל בשנות השישים – מה היתה מטרת המאבק אז? במה שונים ממנו המאבקים המתקיימים כיום? (ההתמודדות עם צורכי פיתוח, מציאות של תחרות כלכלית, רצון להשיג רווחים, דרכי מאבק שונות – גיוס דעת קהל, פנייה לבתי משפט)
5. לאחרונה מקצים אמצעי התקשורת, ובמיוחד העיתונים היומיים, מקום נרחב לדיווח שוטף על מפגעים סביבתיים ומתריעים על סכנות מיידיות ואיומים לטווח ארוך. מה מניע אותם? (לעורר מודעות, לגייס דעת קהל, לעודד מעורבות פעילה, להביא לשינוי התנהגותי ברמה האישית והחברתית)
6. המציאות המשתנה מציבה אתגרים חדשים בפני נאמני הסביבה: הביאו דוגמאות והציעו דרכי התמודדות אפשריות.
7. במדינת ישראל קיימים למעלה מ-250 חוקים, תקנות וצווים וכן חוקי עזר רבים שחוקקו רשויות מקומיות. האם חוקים בלבד יכולים למנוע נזקים סביבתיים? נמקו.
8. כולנו רוצים עולם בריא וירוק – ובכל זאת, מדוע קשה כל כך לאכוף חוקים בנושאים אלה? (כי הנזקים הם לטווח ארוך ואינם נראים לעין, כל אחד רואה רק "שקית ניילון קטנה" ולא את הנזק הגלובלי, כי ההתייחסות לנושא מחייבת אותנו לחשוב על העולם ולא רק על המתרחש בד' אמותי)
9. כאזרחים שומרי חוק – מה אנחנו יכולים לעשות לשיפור המצב בסביבתנו הקרובה?
10. מי, לדעתכם, יכול לסייע לנו לקדם נושאים אלה?

